

โครงการพัฒนาบทบาท ทสม. หลักสูตร นักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชน

๑. หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันสภาพปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ รวมทั้งการดำรงชีวิตของคนไทย โดยเฉพาะฐานทรัพยากรธรรมชาติลดลงและเสื่อมโทรม เนื่องจากการใช้ประโยชน์ที่เกินกว่าศักยภาพในการฟื้นตัวของระบบนิเวศ การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังขาดกระบวนการมีส่วนร่วมและบูรณาการอย่างเป็นระบบ ปัญหาสิ่งแวดล้อมเพิ่มสูงขึ้น ตามการขยายตัวของเศรษฐกิจและชุมชนเมือง การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติมีความผันผวนและรุนแรงมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาประเทศในระยะต่อไป ตามกรอบแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) และการปรับโครงสร้างของประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ จึงมุ่งเน้นการรักษาและฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติและบริหารจัดการทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ การสร้างคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี โดยได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามาในการบริหารจัดการและเป็นกลไกสำคัญในการเฝ้าระวังทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน เพื่อให้เป็นไปตามแนวทางของการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามนโยบายการขับเคลื่อนกลไกประชารัฐของรัฐบาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้มีนโยบายในการสนับสนุนการทำงานของเครือข่ายภาคประชาชน โดยเฉพาะการขับเคลื่อนเครือข่าย ทสม. ภายใต้ระเบียบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่สนับสนุนการทำงานและเปิดโอกาสให้ เครือข่าย ทสม. เข้ามามีบทบาทในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของตนเพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งสนับสนุนภารกิจของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายในรูปแบบ “โซ่ข้อกลาง” ประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน สื่อสารนโยบายและสร้างความเข้าใจสู่ชุมชนเพื่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดีให้กับชุมชน ดึงศักยภาพเครือข่าย ทสม. ที่มีอยู่ทั่วประเทศกว่า ๑๙๐,๐๐๐ คน ให้เข้ามาเป็นกลไกสำคัญในการแจ้งเหตุ เตือนภัย และเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผ่านช่องทางต่างๆ ที่หลากหลาย เชื่อมโยงระดับพื้นที่และระดับนโยบาย นำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลและตามเจตนารมณ์ระเบียบกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมว่าด้วยอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วนเข้ามาในการบริหารจัดการ และเป็นกลไกสำคัญในการเฝ้าระวังทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการส่งเสริมบทบาทและพัฒนาศักยภาพเครือข่าย ทสม. ในการเป็นนักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ มีทักษะในการสื่อสาร ข่าวดสาร กิจกรรม และนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปสู่ประชาชนในชุมชนได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเลือกใช้เครื่องมือและช่องทางในการสื่อสาร รายงานกิจกรรมและสถานการณ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และสามารถเผยแพร่ไปสู่เครือข่าย ทสม. อย่างกว้างขวาง กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้จัดการพัฒนาบทบาท ทสม. หลักสูตร นักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชน ขึ้น

/๒. วัตถุประสงค์...

๒. วัตถุประสงค์

- ๒.๑ เพื่อเสริมศักยภาพบทบาทของ ทสม. ในการเป็นนักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ
- ๒.๒ เพื่อให้เครือข่าย ทสม. มีทักษะในการสื่อสาร ข่าวสาร กิจกรรม และนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปสู่ประชาชนในชุมชนได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
- ๒.๓ เพื่อให้เครือข่าย ทสม. เข้าใจและเลือกใช้เครื่องมือและช่องทางในการสื่อสาร รายงานกิจกรรม และสถานการณ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม และสามารถเผยแพร่ไปสู่เครือข่าย ทสม. อย่างกว้างขวาง

๓. รูปแบบการดำเนินกิจกรรม

- ๓.๑ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการเป็นนักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชน
- ๓.๒ การฝึกทักษะในการสื่อสารและใช้เครื่องมือ/ช่องทางต่างๆ
- ๓.๓ การฝึกปฏิบัติในรูปแบบกระบวนการกลุ่ม/นำเสนอผลงาน

๔. คุณสมบัติของผู้เข้าร่วมอบรม

- ๔.๑ เป็น ทสม. ที่ทำหน้าที่หรือมีบทบาทในการสนับสนุนการทำงานของประธานเครือข่าย ทสม. ระดับจังหวัด และคณะกรรมการระดับต่างๆ ในจังหวัด ด้านการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร นโยบาย โครงการ กิจกรรม และส่งเสริมบทบาทของเครือข่าย ทสม. ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในจังหวัดนั้นๆ ตัวอย่างเช่น ทสม. ที่ทำหน้าที่ด้านการประชาสัมพันธ์แอดมินเพจ Facebook, Line, Website เครือข่าย ทสม. ในจังหวัดนั้นๆ
- ๔.๒ มีอุปกรณ์ เครื่องมือในการสื่อสารรองรับในการทำงาน เช่น สมาร์ทโฟน หรือ คอมพิวเตอร์ และมีทักษะความรู้ ความสามารถในการสื่อสารผ่าน Social media (FB, Line, Website) ในเบื้องต้นได้
- ๔.๓ มีความสนใจในการเป็นนักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชน และสามารถเข้าร่วมการอบรมฯ จนจบกิจกรรม และนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอด ขยายผลต่อในระดับจังหวัด สามารถเผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร และนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่ประชาชน อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

๕. กลุ่มเป้าหมาย รวมจำนวน ๑๐๐ คน ประกอบด้วย

- ๕.๑ ผู้แทนเครือข่าย ทสม. ๗๗ จังหวัด
- ๕.๒ เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- ๕.๓ วิทยากร
- ๕.๔ ผู้สังเกตการณ์
- ๕.๕ หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

๖. ระยะเวลา และสถานที่

ระหว่างวันที่ ๒๖ – ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ณ โรงแรมพาลาสโซ่ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

๗. งบประมาณ

กองอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๘.๑ ทสม. ได้รับการเสริมศักยภาพบทบาทในการเป็นนักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชน เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการแจ้งเหตุ เตือนภัย และเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อม ผ่านช่องทางต่างๆ ที่หลากหลาย เชื่อมโยงระดับพื้นที่และระดับนโยบาย นำไปสู่การแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วและมีประสิทธิภาพอย่าง

๘.๒ เครือข่าย ทสม. มีทักษะในการสื่อสาร ข่าวสาร กิจกรรม และนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปสู่ประชาชนในชุมชนได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

๘.๓ เครือข่าย ทสม. มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถเลือกใช้เครื่องมือและช่องทางในการสื่อสาร รายงานกิจกรรมและสถานการณ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

กำหนดการ
การพัฒนาศักยภาพ ทสม. หลักสูตร นักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชน
ระหว่างวันที่ ๒๖ – ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑
ณ โรงแรมพลาซ่าไฮด์ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

วันจันทร์ที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

๐๘.๐๐ – ๐๙.๐๐ น. ลงทะเบียน/รับเอกสาร

๐๙.๐๐ – ๐๙.๓๐ น. ชี้แจงกิจกรรม

๐๙.๓๐ – ๑๐.๐๐ น. ประเมินความคาดหวังก่อนการฝึกอบรม
ทำแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรม

๑๐.๐๐ – ๑๐.๓๐ น. กล่าวต้อนรับและบรรยายพิเศษ “การขับเคลื่อนเครือข่าย ทสม. อย่างไร ให้สอดคล้อง
กับนโยบายกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม”
โดย นายวัฒน์ ทาปีงาพ
ผู้อำนวยการกองอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑๐.๓๐ – ๑๑.๐๐ น. กิจกรรมสานสัมพันธ์เครือข่ายอาสาสมัคร ในการเป็นนักสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมชุมชน
(พร้อมรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม)

๑๑.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ “สื่อสารอย่างไรให้รับรู้ เข้าถึง เข้าใจ เกิดประโยชน์”
โดย นายสัญญาชัย สุทธิพันธุ์วิหาร มหาวิทยาลัยมหิดล

๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน

๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐ น. แลกเปลี่ยนเรียนรู้ “รู้จักเครื่องมือ ช่องทางการสื่อสารผ่านสื่อสาธารณะ/
สื่อออนไลน์” (Line@Arsa4thai, Application Arsa4thai, Facebook, Website)
โดย เจ้าหน้าที่กองอาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เจ้าหน้าที่ศูนย์สารสนเทศสิ่งแวดล้อม
(พร้อมรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม)

๑๔.๐๐ – ๑๗.๐๐ น. การพัฒนาศักยภาพเครือข่าย ทสม. สู่การเป็นนักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชน
“เหยี่ยวข่าว ทสม.”
โดย นายสัญญาชัย สุทธิพันธุ์วิหาร คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

๑๗.๐๐ – ๑๘.๐๐ น. พักผ่อนตามอัธยาศัย และเข้าที่พัก

๑๘.๐๐ – ๑๙.๐๐ น. รับประทานอาหารเย็น

วันอังคารที่ ๒๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

- ๐๗.๐๐ – ๐๙.๐๐ น. เข้าร่วมพิธี MOU ระหว่างหน่วยงานสังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม เรื่อง การมอบสิทธิประโยชน์แก่เครือข่าย ทสม. (ณ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)
- ๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. **เรียนรู้และฝึกปฏิบัติในรูปแบบกระบวนการกลุ่ม**
① การฝึกปฏิบัติ “เหยี่ยวข่าว ทสม. : นักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชน” จากสถานการณ์จริง (ณ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม)
โดย นายสฤชัย สุติพันธุ์วิหาร คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
(พร้อมรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม)
- ๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น. รับประทานอาหารกลางวัน (ณ โรงแรมพาลาสโซ่ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร)
- ๑๓.๐๐ – ๑๗.๐๐ น. **② เรียนรู้ทักษะในการสื่อสารและการใช้เครื่องมือ/ช่องทางในการสื่อสารนโยบาย และการรายงานกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม**
โดย นายสฤชัย สุติพันธุ์วิหาร คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
(พร้อมรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม)
- ๑๗.๐๐ – ๑๘.๐๐ น. พักผ่อนตามอัธยาศัย
- ๑๘.๐๐ – ๑๙.๐๐ น. รับประทานอาหารเย็น

วันพุธที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑

๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น.

① นำเสนอผลงาน “เหยี่ยวข่าว ทสม. : นักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชน”
(แต่ละกลุ่ม)

② เติมเต็มเนื้อหาสาระและเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นเพื่อพัฒนาการเสริมศักยภาพ
บทบาทของเครือข่าย ทสม. ในการเป็นนักสื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชน
โดย นายสัณชัย สุติพันธุ์วิหาร คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
เจ้าหน้าที่กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม
(พร้อมรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม)

๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.

รับประทานอาหารกลางวัน

๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐ น.

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสรุปประเด็นการพัฒนามาบทบาท ทสม. ในการเป็นนัก
สื่อสารสิ่งแวดล้อมชุมชนให้สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม
โดย นายสัณชัย สุติพันธุ์วิหาร คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
(พร้อมรับประทานอาหารว่างและเครื่องดื่ม)

๑๔.๐๐ – ๑๕.๐๐ น.

พิธีปิด และมอบวุฒิบัตร

โดย นายรัชฎา สุริยกุล ณ อยุธยา
อธิบดีกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม

๑๕.๐๐ น.

เดินทางกลับโดยสวัสดิภาพ
